

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ||

നഭസോഽവതീർണേന വിഭീഷണേന ശ്രീരാമചരണയോഃ
ശരണീകരണം ശ്രീരാമപൃഷ്ടേന തേന രാവണശക്തേഃ പരിചയദാനം
രാവണവധം പ്രതിജ്ഞായ വിഭീഷണം ലങ്കാരാജ്യേ ചാഭിഷിച്യ
തത്സമ്മത്യേവ തസ്യ സമുദ്രതഃ ഉപവേശനം

രാഘവേണാഭയേ ദത്തേ
സന്നതോ രാവണാനുജഃ |
വിഭീഷണോ മഹാപ്രാജ്ഞോ
ഭൂമിം സമവലോകയത് || 6.19.1 ||

ഖാത് പപാതാവനിം ഹൃഷ്ടോ
ഭക്തൈരനുചരഃ സഹ |
സ തു രാമസ്യ ധർമാത്മാ
നിപപാത വിഭീഷണം || 6.19.2 ||

പാദയോർനിപപാതാഥ
ചതുർഭിഃ സഹ രാക്ഷസൈഃ |
അബ്രവീച്ച തദാ വാക്യം
രാമം പ്രതി വിഭീഷണം || 6.19.3 ||

ധർമയുക്തം ച യുക്തം ച
സാന്ദ്രതം സന്ദ്രഹർഷണം |

അനുജോ രാവണസ്യാഹം
തേന ചാസ്യവമാനിതഃ || 6.19.4 ||

ഭവന്തം സർവഭൂതാനാം
ശരൺയം ശരണം ഗതഃ |
പരിത്യക്താ മയാ ലങ്കാ
മിത്രാണി ച ധനാനി ച || 6.19.5 ||

ഭവദ്ഗതം ഹി മേ രാജ്യം
ജീവിതം ച സുഖാനി ച |
തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്വാ
രാമോ വചനമബ്രവീത് || 6.19.6 ||

വചസാ സാന്ത്വയിത്യൈനം
ലോചനാഭ്യാം പിബന്നിവ |
ആഖ്യാഹി മമ തത്തേന
രാക്ഷസാനാം ബലാബലം || 6.19.7 ||

ഏവമുക്തം തദാ രക്ഷോ
രാമേണാക്ലിഷ്ടകർമണാ |
രാവണസ്യ ബലം സർവ -
മാഖ്യാതുമുപചക്രമേ || 6.19.8 ||

അവധ്യഃ സർവഭൂതാനാം
ഗന്ധർവോരഗപക്ഷിണാം |
രാജപുത്ര ദശഗ്രീവോ
വരദാനാത് സ്വയംഭുവഃ || 6.19.9 ||

രാവണാനന്തരോ ഭ്രാതാ
മമ ജ്യേഷ്ഠശ്ച വീര്യവാൻ |

കുംഭകർണോ മഹാതേജാഃ
ശക്രപ്രതിബലോ യുധി ||6.19.10 ||

രാമ സേനാപതിസ്തസ്യ
പ്രഹസ്തോ യദി തേ ശ്രുതഃ |
കൈലാസേ യേന സമരേ
മണിഭദ്രഃ പരാജിതഃ ||6.19.11 ||

ബദ്ധഗോധാംഗുലിത്രാണ -
സ്ത്വവധ്യകവചോ യുധി |
ധനുരാദായ യസ്തിഷ്ട -
ന്നദ്യശ്യാ ഭവതീന്ദ്രജിത് ||6.19.12 ||

സംഗ്രാമേ സുമഹദ്യുഹേ
തർപയിത്യാ ഹുതാശനം |
അന്തർധാനഗതഃ ശ്രീമാ -
നിന്ദ്രജിദ്ധന്തി രഘവ ||6.19.13 ||

മഹോദരമഹാപാർശ്വൗ
രാക്ഷസശ്ചാപ്യകമ്പനഃ |
അനീകപാസ്തു തസ്യേതേ
ലോകപാലസമാ യുധി ||6.19.14 ||

ദശകോടിസഹസ്രാണി
രക്ഷസാം കാമരൂപിണാം |
മാംസശോണിതഭക്ഷ്യാണാം
ലങ്കാപുരനിവാസിനാം ||6.19.15 ||

സ തൈസ്തു സഹിതോ രാജാ
ലോകപാലാനയോധയത് |

സഹ ദേവൈസ്തു തേ ദഗ്നാ
രാവണേന ദുരാത്മനാ ||6.19.16 ||

വിഭീഷണസ്യ തു വച -
സ്തുച്ഛുത്യാ രഘുസത്തമഃ |
അൻവീക്ഷ്യ മനസാ സർവ -
മിദം വചനമബ്രവീത് ||6.19.17 ||

യാനി കർമാപദാനാനി
രാവണസ്യ വിഭീഷണ |
ആഖ്യാതാനി ച തത്തേന
ഹ്യവഗച്ഛാമി താൻയഹം ||6.19.18 ||

അഹം ഹത്യാ ദശഗ്രീവം
സപ്രഹസ്തം സഹാത്മജം |
രാജാനം ത്യാം കരിഷ്യാമി
സത്യമേതച്ഛുണോതു മേ ||6.19.19 ||

രസാതലം വാ പ്രവിശേത്
പാതാലം വാപി രാവണഃ |
പിതാമഹസകാശം വാ
ന മേ ജീവൻ വിമോക്ഷ്യതേ ||6.19.20 ||

അഹത്യാ രാവണം സംഖ്യേ
സപുത്രജനബാന്ധവം |
അയോധ്യാം ന പ്രവേക്ഷ്യാമി
ത്രിഭിസ്സൈർഭ്രാതൃഭിഃ ശപേ ||6.19.21 ||

ശ്രുത്യാ തു വചനം തസ്യ
രാമസ്യാക്ലിഷ്ടകർമണഃ |

ശിരസാഽവന്ദ്യ ധർമാത്മാ
വക്തുമേവം പ്രചക്രമേ ||6.19.22 ||

രാക്ഷസാനാം വധേ സാഹ്യം
ലങ്കായാശ്ച പ്രധർഷണേ |
കരിഷ്യാമി യഥാപ്രാണം
പ്രവേക്ഷ്യാമി ച വാഹിനീം ||6.19.23 ||

ഇതി ബ്രുവാണം രാമസ്തു
പരിഷ്വജ്യ വിഭീഷണം |
അബ്രവീൽലക്ഷ്മണം പ്രീതഃ
സമുദ്രാജ്ജലമാനയ ||6.19.24 ||

തേന ചേമം മഹാപ്രാജ്ഞൈ -
മഭീഷിഞ്ച വിഭീഷണം |
രാജാനം രക്ഷസാം ക്ഷിപ്രം
പ്രസന്നേ മയി മാനദ ||6.19.25 ||

ഏവമുക്തസ്തു സൗമിത്രി -
രദ്യഷിഞ്ചദ് വിഭീഷണം |
മധ്യേ വാനരമുഖ്യാനാം
രാജാനം രാജശാസനാത് ||6.19.26 ||

തം പ്രസാദം തു രാമസ്യ
ദൃഷ്ട്വാ സദ്യഃ പ്ലവംഗമാഃ |
പ്രചുക്രൂശൂർമഹാത്മാനം
സാധുസാധിതി ചാബ്രൂവൻ ||6.19.27 ||

അബ്രവീച്ച ഹനൂമാംശ്ച
സുഗ്രീവശ്ച വിഭീഷണം |

കഥം സാഗരമക്ഷോഭ്യം
 തരാമ വരുണാലയം |
 സൈന്ധവൈഃ പരിവൃതാഃ സർവേ
 വാനരാണാം മഹൗജസാം || 6.19.28 ||

ഉപായൈരഭിഗച്ഛാമ
 യഥാ നദനദീപതിം |
 തരാമ തരസാ സർവേ
 സസൈന്ധവ വരുണാലയം || 6.19.29 ||

ഏവമുക്തസ്തു ധർമാത്മാ
 പ്രത്യുവാച വിഭീഷണം |
 സമുദ്രം രാഘവോ രാജാ
 ശരണം ഗന്തുമർഹതി || 6.19.30 ||

ഖാനിതഃ സഗരേണായ -
 മപ്രമേയോ മഹോദധിഃ |
 കർതുമർഹതി രാമസ്യ
 ഇതാതേഃ കാർയ മഹോദധിഃ || 6.19.31 ||

ഏവം വിഭീഷണേനോക്തോ
 രാക്ഷസേന വിപശ്ചിതാ |
 ആജഗാമാമ സുഗ്രീവോ
 യത്ര രാമഃ സലക്ഷ്മണഃ || 6.19.32 ||

തതശ്ചാഖ്യാതുമാരേഭേ
 വിഭീഷണവചഃ ശുഭം |
 സുഗ്രീവോ വിപുലഗ്രീവഃ
 സാഗരസ്യോപവേശനം || 6.19.33 ||

പ്രകൃത്യാ ധർമശീലസ്യ
 രാമസ്യാസ്യാപ്യരോചത |
 സലക്ഷ്മണം മഹാതേജാഃ
 സുഗ്രീവം ച ഹരീശ്ചരം || 6.19.34 ||

സത്ക്രിയാർഥം ക്രിയാദക്ഷം
 സ്തിതപൂർവമഭാഷത |
 വിദീഷണസ്യ മന്ത്രോത്ഥം
 മമ ലക്ഷ്മണ രോചതേ || 6.19.35 ||

സുഗ്രീവഃ പണ്ഡിതോ നിത്യം
 ഭവാൻ മന്ത്രവിചക്ഷണഃ |
 ഉഭാഭ്യാം സമ്പ്രധാർയാർഥം
 രോചതേ യത് തദുച്യതാം || 6.19.36 ||

ഏവമുക്തൗ തതോ വീരാ -
 വുഭൗ സുഗ്രീവലക്ഷ്മണൗ |
 സമുദാചാരസംയുക്ത -
 മിദം വചനമുചതുഃ || 6.19.37 ||

കിമർഥം നൗ നരവ്യാഘ്ര
 ന രോചിഷ്യതി രാഘവ |
 വിദീഷണേന യത് തുക്ത -
 മസ്തിൻ കാലേ സുഖാവഹം || 6.19.38 ||

അബദ്ധ്യാ സാഗരേ സേതും
 ഘോര്യേസ്തിൻ വരുണാലയേ |
 ലങ്കാ നാസാദിതും ശക്യാ
 സേൻദ്രൈരപി സുരാസുരൈഃ || 6.19.39 ||

വിഭീഷണസ്യ ശൂരസ്യ
 യഥാർഥം ക്രിയതാം വചഃ |
 അലം കാലാത്യയം കൃത്യാ
 സാഗരോഽയം നിയുജ്യതാം |
 യഥാ സൈന്ധവേന ഗച്ഛാമ
 പുരീം രാവണപാലിതാം || 6.19.40 ||

ഏവമുക്തഃ കുശാസ്തീർണേ
 തീരേ നദനദീപതേഃ |
 സംവിവേശ തദാ രാജോ
 വേദ്യാമിവ ഹുതാശനഃ || 6.19.41 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 യുദ്ധകാണ്ഡേ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ||